

IJTIMOIIY-GIGIENIK TURSHIY SHARTLARNING O‘QUVCHILAR SALOMATLIGIGA TA’SIRI

Islamov Nurali Hikmatovich

Teri va tanosil kasalliklari kafedrası

Jalilov Asliddin Xolmatovich

Bolalar kasalliklari propidevtikasi kafedrası

Achilova Feruza Axtamovna

Bolalar kasalliklari propidevtikasi kafedrası

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada SamDDU davolash-profilaktika fakulteti 4-kurs (115 kishi: 94 qiz, 21 o‘g‘il) va SamDDU 4-kurs (89 nafar) talabalarining haqiqiy ovqatlanishini baholash va sog‘lom turmush tarziga oid masalalarni o‘rganish jamlangan. 2021 yil qishda 40 qiz, 49 o‘g‘il) biz ishlab chiqqan, 54 ta savolni o‘z ichiga olgan anketa yordamida amalga oshirildi. Bizning ishimizning maqsadi ijtimoiy va gigiyenik turmush sharoitlarining talabalar salomatligiga ta’sirini o‘rganish va mavjud o‘quv yuki, haqiqiy ovqatlanish va turmush tarzini hisobga olgan holda ularning sog‘lig‘iga bashoratli baho berish edi. SamDDU talabalarining turmush tarziga ijtimoiy-gigiyenik baho berish.

Kalit so‘zlar: ijtimoiy-gigiyenik yashash sharoitlari, talabalar.

KIRISH

Oliy o‘quv yurtlari talabalari o‘rtasida kasallanish muammosi bugungi yoshlar mamlakatimiz kelajagi ekanligi sababli nihoyatda dolzarbdir. Tibbiyot oliy o‘quv yurtlari talabalarining salomatlik holati, ayniqsa, tashvishli, bu ularning ta’limini tashkil etishning o‘ziga xos xususiyatlari bilan bog‘liq. Bular o‘quv jihozlarining parchalanishi va harakatlanish vaqtining cheklanganligi, kasalxona muhitidagi turli xil salbiy omillarning ta’siri, bu charchash sindromining shakllanishiga olib kelishi mumkin. Axborot tizimlari va texnologiyalari bilan bog‘liq mutaxassisliklar bo‘yicha tahsil olayotgan talabalar orasida haddan tashqari sensorli yukni qayd etmaslik mumkin emas. Ushbu turdagi yuk odatda majburiy ish holatiga uzoq vaqt ta’sir qilish, vizual apparatdagi keskinlik, qaror qabul qilish uchun vaqt yo‘qligi, uyqu va dam olish tartibining buzilishi bilan birga keladi. Salomatlikning yomonlashishiga ikkala

mutaxassislik talabalarining irratsional, muvozanatsiz haqiqiy ovqatlanishi va turmush tarzi katta hissa qo'shadi.

Maqsad: ijtimoiy va gigienik turmush sharoitlarining talabalar salomatligiga ta'sirini o'rganish va mavjud o'quv yuki, haqiqiy ovqatlanish va turmush tarzini hisobga olgan holda ularning sog'lig'iga bashoratli baho berish. SamDDU talabalarining turmush tarziga ijtimoiy-gigiyenik baho berish. Talabalarining ovqatlanishi va turmush tarzini hisobga olgan holda, kelajakda qaysi tana tizimlari kasalliklarni rivojlanish xavfi yuqori bo'lishini taxmin qilish.

MATERIALLAR VA USULLAR

SamDDU davolash-profilaktika fakulteti 4-kurs (115 nafar: 94 nafar qiz, 21 nafar o'g'il) va SamDDU 4-kurs (89 nafar: 40 nafar qiz, 49 nafar o'g'il) talabalarining haqiqiy ovqatlanishi va sog'lom turmush tarziga oid masalalarni baholash. 2021 yil qishda biz 54 ta savolni o'z ichiga olgan so'rovnomani to'ldirgan ishlab chiqilgan yordamida amalga oshirildi. Natijalarni statistik qayta ishlash Excel kompyuter dasturi yordamida amalga oshirildi .

NATIJALAR VA UNING MUHOKAMASI

Ikkala universitet talabalarining sog'lig'iga quyidagi ekologik omillar ta'sir qiladi: Kasalxona muhiti, uglevodlar, yog'larni ortiqcha iste'mol qilish oziqlanishning etarlilik qonunini buzish), tez-tez gazak qilish, kechki ovqat uchun asosiy oziq-ovqat miqdorini taqsimlash (qonunni buzish)

bioritmologik adekvatligi), uyqu va dam olish tartibining buzilishi, ARI tez-tez uchraydi, agressiv ekologik muhit. Surunkali kasalliklar mavjudligini (so'rovda qatnashganlar orasida) SamDTU talabalarining 63,33% va SamDTU talabalarining 16,67%i qayd etgan . Ertalabki mashqlarni bajaradigan talabalar ulushi SamDMUda 38,3% , SamDMUda 13,5% tashkil etdi . Ikkala universitet talabalar ham tez-tez o'tkir respiratorli infeksiyalardan aziyat chekishadi, ammo SamDTU talabalar tibbiy yordamga deyarli 3,5 baravar kamroq murojaat qilishadi, bunga bo'sh vaqt yo'qligi sabab bo'ladi. SamDTU talabalarining 42% kuniga uch mahal ovqatlanadilar , ammo tibbiyot talabalarining 33% ga yaqini kuniga atigi 2 marta ovqatlanishadi, ovqatning asosiy qismi (kaloriya jihatidan) kechki ovqatdan keladi. SamDMU talabalar kuniga 5 martagacha ovqat iste'mol qiladilar. SamSMU respondentlarining 54% dan ortig'i, shuningdek, kechki ovqatda kech ovqatlanishni (soat 22:00 dan keyin) qayd etishadi, bu tungi vaqtda tez-tez ishlash va uxlash vaqtining qisqarishi bilan bog'liq. Nonushta etishmasligi: SamDMU respondentlarining 71,6% , SamDMU respondentlarining 34,2% . SamDDU talabalarining 84,3 foizi energetik ichimliklarni haddan tashqari iste'mol qilishini qayd etgan . Ularni suiiste'mol qilgan SamDTU talabalar 35,1% ni tashkil etdi.

XULOSA

SamDTU talabarlari orasida kasalliklarni rivojlanish xavfi yuqori bo'lgan tizimlar: oshqozon-ichak trakti, asab, endokrin, immun. SamDTU talabalarida kasalliklarni rivojlanishining maqsadli tizimlari : tayanch-harakat tizimi, asab, nafas olish tizimi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI: (REFERENCES)

1. Абдукадилова Н. Б., Раббимова Д. Т., Хаятова З. Б. роль дисплазий соединительной ткани в развитии патологии различных систем организма //Journal of Siberian Medical Sciences. – 2020. – №. 3. – С. 126-135.
2. Islom Yakubovich Shamatov, Zarina Abdumuminovna Shopulotova, Nargiza Batirbekovna Abdukadirova Analysis of the effectiveness and errors of medical care// Eurasian journal of research, development and innovation – 2023 №20 (20) P.1-4
1. Nargiza Batirbekovna Abdukadirova, Shoiri Telmanovna Khayatova, Khalima Nuriddinovna Shadieva Clinical and laboratory features of the course of serous meningitis of enterovirus etiology in children The Peerian Journal – 2023 №16 P.19-24
2. Шоира Тельмановна Хаятова, Наргиза Батырбековна Абдукадилова Новости образования: Исследования в XXI веке - 2023 №13 (100) Стр.272-275
3. Ибатова Ш. М. и др. Эффективность применения абрикосового масла у детей с рахитом //Вопросы науки и образования. – 2019. – №. 27 (76). – С. 40-46.
4. Раббимова Д. Т. и др. Особенности распределения HLA-антигенов у младенцев с сепсисом //Вопросы науки и образования. – 2019. – №. 27 (76). – С. 32-39.
5. Абдукадилова Н. Б., Раббимова Д. Т., Хаятова З. Б. The role of connective tissue dysplasias in pathology of various body systems //Journal of Siberian Medical Sciences. – 2020. – №. 3. – С. 126-135.
6. Ибатова Ш. М., Абдукадилова Н. Б., Ачилова Ф. А. КЛИНИЧЕСКИЕ ПРОЯВЛЕНИЯ ЛЯМБЛИОЗА У ДЕТЕЙ //Международный журнал научной педиатрии. – 2022. – №. 5. – С. 16-20.
7. Ачилова Ф. А., Ибатова Ш. М., Абдукадилова Н. Б. РАСПРОСТРАНЕННОСТЬ МАЛЫХ АНОМАЛИЙ СЕРДЦА У ДЕТЕЙ ПО ДАННЫМ ЭХОКАРДИОГРАФИИ //Международный журнал научной педиатрии. – 2022. – №. 5. – С. 11-15.
8. Ачилова Ф., Ибатова Ш., Абдукадилова Н. ЕХОКАРДИОГРАФИЯ ВО'ҮИЧА БОЛАДАРДА КИЧИК YURAK АНОМАЛИЯЛАРИНИНГ ТАРҚАЛИШИ //Международный журнал научной педиатрии. – 2022. – №. 5. – С. 11-15.
9. Хаятова З. Б. и др. Особенности ферротерапии у женщин с железодефицитной

- анемией и воспалительными заболеваниями органов малого таза //ПМЖ. Мать и дитя. – 2019. – Т. 2. – №. 2. – С. 108-112.
10. Abdukadirova N. B., Telmanovna X. S. Options clinical manifestations of giardiasis in children //Eurasian Research Bulletin. – 2023. – Т. 17. – С. 167-170.
11. Ibatova S. M. et al. GAS-CHROMATOGRAPHIC APPRAISAL OF APPLICATION OF APRICOT OIL AND AEVIT IN COMPLEX THERAPY OF VITAMIN D-DEFICIENCY RICKETS IN CHILDREN //Theoretical & Applied Science. – 2019. – №. 4. – С. 333-336.
12. Telmanovna X. S., Batirbekovich X. R. Psychopharmacotherapy of Depressive Disorders in Alcoholism //Eurasian Research Bulletin. – 2023. – Т. 16. – С. 179-182.
13. Holdorovna I. M., Hamidullaevna X. D., Batirbekovich X. R. Criteria for Rehabilitation and Prevention of Patients with Endogenous Psychoses //The Peerian Journal. – 2023. – Т. 15. – С. 63-68.
14. Abdukadirova N. B., Telmanovna X. S. Assessment of the Level of Immunoglobulins in the Blood Serum in Young Children Depending on the Type of Feeding //Eurasian Research Bulletin. – 2023. – Т. 17. – С. 164-166.
15. Raichurkar Amruta M., Tolsarwad Ganesh S., Patil Vishnu N. A REVIEW ARTICLE ON MEDICINAL PLANT (ALOE VERA). – 2022.
16. Bahtiyarovich A. R., Batirbekovich X. R. Comorbidity of the Course of Affective Disorders in Opiate Addiction with the Consequences of Traumatic Brain Injury //Central Asian Journal of Medical and Natural Science. – 2023. – Т. 4. – №. 3. – С. 466-470.
17. Abdukadirova N. B., Telmanovna X. S. Options clinical manifestations of giardiasis in children //Eurasian Research Bulletin. – 2023. – Т. 17. – С. 167-170.
18. Davlatovich A. X. et al. PAPULYOZ DERMATOZINI DAVOLASH UCHUN PIMICRALIMUS BILAN MAXALLIY DAVOLASHNI QO‘LLASH //IQRO. – 2023. – Т. 2. – №. 2. – С. 79-82.
19. Ilyaevna P. U. et al. MODERN TRENDS IN TREATMENT SICK MICROSPORIA //World scientific research journal. – 2023. – Т. 16. – №. 2. – С. 98-106.
20. Jo‘raqulovich U. A. et al. ADVANTAN FOYDALANISH ALLERGIY VA YALIGLI DERMATOZLARNI TASHQI TERAPIYA //World scientific research journal. – 2023. – Т. 16. – №. 2. – С. 56-66.
21. Bahodirovich T. I. et al. DERMATOSCOPIC PAINTING ACUTE AND CHRONIC INFLAMMATORY AND ALLERGIC DERMATOSES //Journal of new century innovations. – 2023. – Т. 31. – №. 3. – С. 63-72.

22. Ilyayevna P. U. et al. DERMATOSCOPIC PAINTING SOME COMMON DERMATOSES //World scientific research journal. – 2023. – T. 16. – №. 2. – C. 107-120.
23. Davlatovich A. S. et al. SKINOREN GEL PAPULYOZI BO ‘LGAN KAMMALARNI KOMPLEKS TERAPIYADA PUSTULAR FORMASI ROSACEA //World scientific research journal. – 2023. – T. 16. – №. 2. – C. 83-90.
24. Abdusalamovich R. I. et al. ROLE OUTDOOR THERAPIES IN COMPLEX TREATMENT SICK WITH VULGAR AND ACNE ROSE //Journal of new century innovations. – 2023. – T. 31. – №. 3. – C. 73-83.
25. Kholikovich E. S. et al. APPLICATION OF" BETASALIK" OINTMENT IN THE THERAPY OF CHRONIC INFLAMMATORY AND ALLERGIC DERMATOSES //Journal of new century innovations. – 2023. – T. 31. – №. 3. – C. 56-62.
26. Xolikovich E. S. et al. TAJRIBASI FOYDALANISH PANAVIDA IN DAVOLASH KASAL PAPILOMAVIRUS INFEKTSION ANOGENITAL HUDUDLAR //World scientific research journal. – 2023. – T. 16. – №. 2. – C. 91-97.
27. Jo‘raqulovich U. A. et al. TAJRIBASI FOYDALANISH TERBIZILA IN DAVOLASH MIKROSPORADA BOLALAR VA KATTALAR //World scientific research journal. – 2023. – T. 16. – №. 2. – C. 67-72.
28. Abdusalamovich R. I. et al. AZELAY KISLOTA PAYLASHMALARI-PAPULOZ-PUSTULOZ VA ROSE AKNELARINI DAVOLASH //World scientific research journal. – 2023. – T. 16. – №. 2. – C. 73-79.